

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo in upravnništvo
»Zarje«
v Ljubljani,
Dalmatinova ulica številka 3.

Sprejemajo se le frankirani dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

ZARJA

Socialistično glasilo.

Posamezna številka stane 1 Din

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom 4 Din mesečno. Za Nemčijo 5 Din., za drugo inozemstvo in Ameriko 6 Din.

Reklamacije so poštnine proste.

— Oglasi po dogovoru. —

Proletarci vseh dežel, združite se!

V Ljubljani, v soboto 9. decembra 1922.

Ne demagogija, resno delo vodi k zmagi!

Sodrug Karl Kordelič.

V sredo, dne 6. t. m. dopoldne je nenadoma preminul starosta socialističnega gibanja v Sloveniji s. Karl Kordelič. Od rane mladosti, pa do zadnjega trenutka svojega mukopolnega življenja je ostal zvest svojim načelom, navdušen za delavski pokret ter je marsikje še prav do svoje smrti posejal zlasti v politično gibanje delavskega razreda. V odboru krajevne politične organizacije je opravljal še sedaj mesto podnačelnika ter bil izvoljen pri zadnjih volitvah tudi kot namestnik v ljubljanski občinski svet.

S Kordeličevim življenjem je takorekoč najtesneje spojena ustanovitev in razvoj socialističnega pokreta po naših pokrajinah. Kot čevljarški vajenec se je vpisal v takratno izobraževalno društvo v početku 70 let. Od tedaj ga je proletarijat srečal povsod, med rudarji v Trbovljah, v Zagorju, v Idriji, med kmetijskim prebivalstvom v Kamniku in po vseh industrijskih krajih Slovenije. Najbolj delaven pa je bil v Ljubljani, kjer je obstajala več sto članov močna kulturna organizacija, okoli katere so se zbirali takratni zavedni socialisti.

Razume se ob sebi, da je Kordelič ob tistih časih reakcije moral prestati najrazličnejše šikane od oblasti, moral je presedeti marsikaj dni v zaporih. Zlasti pa je bilo trpljenje veliko v osemdesetih letih, ko je cen-

tralna Evropa hotela v kali zatreti socialistični pokret.

Kako veliko zaupanje je imel Kordelič med delavstvom, dokazuje tudi dejstvo, da je bil pozvan na Hainfeldski kongres, ki ga je sklical s tovariši pokojni sodrug dr. Viktor Adler leta 1888. Na kongres je moral skrivaj, po tajnih potih in večinoma peš, ker ni imel denarja. A šel je in na Hainfeldskem kongresu se je ustvarila avstrijska socialna demokracija, ki je še danes najmočnejša politična delavska stranka v Avstriji.

Posebne vrline sodruga Kordeliča so bile miroljubnost med sodruzi, bojevitost napram nasprotnikom in neomajna zvestoba do svojega prepričanja, ki ga ni nikdar in nikjer skrival.

Ni nam mogoče podati iz njegovega življenja danes podrobnih podatkov, ali vsi, ki so ga poznali, ki so delali z njim, vedo ceniti njegove velike zasluge za delavsko gibanje, vedo ceniti njegovo nesebičnost.

V skromnih, često v bednih razmerah je živel pokojni trpin in njegova rodbina.

Blag ti spomin, dragi sodrug Karl Kordelič! Počivaj, a tvoje delo naj napreduje! Tvoj klic, ki si ga še zadnje dni ponovil: „Proletarci, zedinite se“ nam bo geslo za bodočnost in kot spomin nate.

Triumf „Zveze delovnega ljudstva“.

Kdor je poznal razpoloženje ljubljanskega prebivalstva in še posebej delavstva, ta je gojil upravičeno nado, da se pri teh volitvah po tolikih brezuspešnih navalih končno vendarle stre stara in najmočnejša trdnjava slovenskega reakcionarne „naprednjaštva“, naša bela Ljubljana. Da, upali smo, čeprav je marsikdo s strahom zrl na mogočen apa-

rat, katerega se je poslužilo „naprednjaštvo“ in na silne kapitale, ki so posegli na „napredni“ strani v boj. Toda to, kar se je zgodilo preteklo nedeljo v naši beli Ljubljani, to je brez primere v zgodovini našega delavskega gibanja, kajti vkljub grdemu izdajstvu dveh „socialističnih“ klik, je zmagala naša „Zveza delovnega ljudstva“ s

44 odstotkov ali skoro 4000 glasov

LISTEK.

F. E.:

Dalje.

Zgodovina socializma v Srbiji.

Razumljivo je, da se je imela stranka boriti že od vsega početka z največjimi težavami, kajti ogromna večina srbskega delavstva je bila še brez vsakršne razredne ali pa socialistične zavesti. Če že sindikalne organizacije niso mogle zbrati v svojih vrstah več kot komaj kakih 7 do 10 odstotkov meznega delavstva, pa ni dosegla politična stranka nikdar več kot 3 odstotke. Število politično organiziranih se je kretalo takole:

Leta	v Belgradu	notranjosti	skupno
1904/5	300	—	300
1907/8	391	389	780
1910/11	935	1954	2889

K tej šibki številčni moči stranke je seveda mnogo pripomoglo dejstvo, da se v Srbiji še niso napravila nikakršna pomembnejša industrijska središča, in da je bilo delavstvo raztreseno po neštevilnih manjših delavnicah provincialnih mestec in večjih vasi, zato je bila tudi propaganda zelo težka in naporna. Strankino vodstvo je posvečalo sicer vzdržema agitaciji in propagandi največjo pozornost, kajti zavedalo se je, da sta to prva predpogoja za strankin napredek in strankine uspehe. Skušala je vzgojiti z vsakotletno zimsko socialistično šolo čim največ zaup-

nikov-agitatorjev ter strankinih funkcionarjev in sistematično organizirati tajno in javno propagando ter propagando s tiskom.

Tisku je posvečala stranka največjo pažnjo, zavedajoča se, da je tisk eno največjih strankinih orožij. Že l. 1902 je obnovila „Radničke novine“, ki so postale z ustanovitvijo stranke tudi glavno strankino glasilo. Sprva so izhajale tedensko, potem po dvakrat, nato po trikrat na teden, od l. 1911 pa dnevno. Poleg tega je pa izhajala od časa do časa še cela vrsta lokalnih in strokovnih delavskih listov, kakor n. pr. „Socialistička borba“ (l. 1901 v Nišu), „Radnik“ (1903 do 1912 v Kragujevcu), „Socialist“ (1908 do 1909 v Belgradu), reviji „Život“ (1903 do 1906) in „Borba“ (1910) ter strokovni listi „Tipografski glasnik“, „Proleter“, „Metalski radnik“, „Knjigovezački glasnik“, „Monopolski glasnik“ in „Železniški glasnik“. Ta strokovni list je imel sedaj to veliko prednost, da se mu ni bilo treba pehati za publiko, kakor večina poprejšnjih socialističnih listov in večina meščanskih listov, temveč se je naslanjal na organizacije, vsled česar je lahko posvetil vse svoje sile čisti razredni borbi, propagandi in socialistični vzgoji. Zadnjima dvema ciljema so bile posvečene tudi socialistična, agitacijska in sindikalna biblioteka, ki so prinašale prevode klasičnih socialističnih avtorjev (Marxa, Engelsa, Lassalla, Kautskyga, Bebla, i. dr.) ter izvirna popularna delca.

in tako pustila vse svoje nasprotnike daleč, daleč za seboj. Takozvana „Zajednica“, ki si je bila do zadnjega trenutka gotova zmage, ni dobila niti 3000 glasov, torej več kot 1000 glasov manj kot mi, o ostalih „strankah“ pa niti ne govorimo ne.

Delavno ljudstvo je postalo tako absoluten gospodar bele Ljubljane, kajti priborilo si je 35 mandatov, to je skoro tri četrtine, med tem ko je ostalo vsem ostalim strankam skupaj komaj 14 mandatov.

Če kedaj, tedaj smo lahko teh

absoluten gospodar bele Ljubljane

tem strnjenim proletarskim vrstam, čast in priznanje možatemu nastopu tudi naši sestradani inteligenci, ki je pokazala, da ni več poslušen kulij vladajočih mogotcev, temveč zvest sin slovenskega delavnega ljudstva, ki si je izbojevalo v nedeljo tako triumfalno zmago.

Dobro se zavedamo, da s to zmago še ne bomo odpravili draginje, da ne bomo delali tudi drugih

obsodbo izdajalcev

enotne fronte delavnega ljudstva, ki jo je izreklo v nedeljo ljubljansko delavno ljudstvo proti onim, ki so se postavili vede ali nevede (oboje je enako žalostno!) v službo nazadnjaške buržoazije, a zmagali smo sijajno tudi brez njih, ker je ljudska volja, ljubljansko volilstvo bilo močnejše kakor servilnost vseh onih, ki so jih ljubljanske občinske volitve obsodile. Narodni socialci so se vtopili v zajednici, Brnot na je hotel delavstvo zavesti, da bi indirektno pomagalo režimu, kar potrjuje najbolj dejstvo, da je prav on propagiral misel enotnega nastopa najprej, a se je kesneje

volitev res veselil, kajti dokazale so sijajno disciplino in solidarnost delavskih vrst ter čast, poštenje in ponos onih naših someščanov, ki sicer ne pripadajo nobeni socialistični skupini, a so šli možato z nami, hoteč tako protestirati proti koruptnemu režimu, ki davi danes vse jugoslovansko ljudstvo, ne samo delavstva. Te volitve so dokaz, da v našem ljudstvu še ni zamrlo poštenje, da se ne ukloni niti najrafiniranejšemu nasilju in najogabnejšemu podkupljevanju. Da,

čudežev, a eno je gotovo in to tudi danes po volitvah vnovič poudarimo: Storili bomo prav vse, kar je v danih razmerah storiti mogoče, da svoj volivni program tudi izvršimo. Pot, ki jo je v nedeljo ubralo ljubljansko delavno ljudstvo, je pa edino prava do končne popolne zmage.

Ne moremo si končno kaj, da ne bi ob tej priliki poudarili tudi svojega zadoščenja nad enoglasno

iz tehtnih razlogov odtegnil tej enotni fronti.

Naša stranka se pa ob tej priliki tudi dobro zaveda, da je bil dobojevan v nedeljo šele prvi boj in njena triumfalna zmaga ji nikakor ne bo zasenčila pogleda v bodočnost. Nedelja je pomenjala za nas prvo preiskušnjo, ki se je obnesla sijajno. Sedaj gre za to, da pomedemo krive preroke iz slovenskih socialističnih vrst sploh ter ustvarimo zopet to, kar so hoteli nekateri razbiti. Nedelja je pokazala, da naše delavstvo ni čreda, nedelja je sankcionirala naše gibanje, zato sedaj

v boj za socialistično stranko!

Novi ljubljanski občinski svet.

Volilni red za mesto Ljubljano je najbolj krvavo oplazil, tiste, ki so ga usilili Ljubljani. Ljubljansko volilstvo je demonstrativno dokazalo, da si pridobljenih pravic ne da oropati s krivičnim volilnim redom, zaradi tega je tudi volilni uspeh tak, kakršnega

zasluži volilno nasilje demokratov. Socialnopolitični program in storjena krivica sta bili gesli v tem volilnem boju in ti dve gesli sta zmagali, ker sta poštene gesli bojevnega delavskega razreda. Kdor se kljub gorostasnim krivicam prodaja, če se mu

Pri propagandi in širjenju strankinega tiska sta odlično sodelovali tudi posebna ženska organizacija „Sekretariat žena social-demokrata“ z lastnim glasilom „Jednakost“ ter mladinska organizacija „Budučnost“ z lastnim glasilom enakega imena.

Vpliv socialistične organizacije in živahne agitacije se je pokazal v srbskem javnem življenju takoj po ustanovitvi stranke. Že prvi strankini kongres je odklonil, da se stranka samostojno udeleži volitev v občinske in okrožne zastope, kakor tudi volitev za narodno skupščino povsod, kjer je to le mogoče, ter da se v nobenem slučaju in v nobeni obliki ne veže ali sodeluje s kako meščansko stranko. Glede na to se je udeleževala srbska socialno demokratična stranka različnih volitev popolnoma samostojno in vodila volilno borbo zgolj načelno, prezirajoč vse zamamljive neposredne koristi. Zavedala se je sicer velikih koristi proletarske parlamentarne akcije, a vedela je tudi, da ta še ne predstavlja cilja, temveč zgolj sredstvo. L. 1903, ob priliki volitev v narodno skupščino je postavila stranka svoje kandidate v dveh okrožjih in dvanajstih mestih. Vkljub temu, da so se vršile te volitve komaj poldrug mesec po ustanovitvi stranke, je bilo oddanih tedaj zanjo vendarle 2900 glasov in v Kragujevcu je bil strankin kandidat dr. Mihajlo Ilič celo izvoljen kot prvi socialistični poslanec srbske narodne skupščine. Pri naslednjih volitvah je postavila stranka

gode take krivice in nasilje, tak bo-jevniki ne zasluži imena bojevnika za pravično stvar.

V novi občinski svet je izvolje-nih:

Krščanskih socialistov	16
Neodvisnih delavcev	10
Socialistov (lj. kr. org.)	9
Demokratov (Jutro)	5
Demokratov (Ravnihar)	4
Narodnih soc.	4
Socialistov (Brnot)	1

Skupaj 49

Volilo je 8986 volilcev; volitve se pa ni udeležilo 3103 volilci.

Na posameznih voliščih je bilo oddanih za štiri kandidatne liste naslednje število glasov:

Volišča	Število volilcev	Jugoslov. demokratična stranka	Zveza delovnega ljudstva	S. S. J. (Brnot)	Jugoslov. vanašica	Zajednica
Mestni d. m	809	140	212	6	210	
Mag strat	820	107	274	13	216	
Sv. Jakoba šola	1037	180	366	27	238	
Na Cojzovi cesti	1024	157	388	31	175	
Obrtna šola	1172	186	256	34	375	
Realka	923	176	180	7	334	
Gimnazija	964	173	263	28	250	
Sodnija	820	122	207	10	241	
Učiteljske	979	139	262	9	161	
Šola na Ledini	810	104	322	14	161	
Vodmat	782	86	364	12	141	
Voj. strelišča	563	100	233	11	112	
Sp. Šiška, A-L	774	82	320	35	140	
Sp. Šiška, M-Z	821	70	305	58	163	
Skupaj . . .	12089	1822	3952	295	2917	

Izvoljeni so naslednji kandidati v občinski svet:

Zveza delovnega ljudstva:

1. Dr. Ljudevit Perič, odvetnik.
2. Ivan Makuc, železniški uslužb.
3. France Kremžar, urednik.
4. Dr. Ivan Stanovnik, odv. kand.
5. Josip Pirc, računski svetnik.
6. Lovro Klemenčič, visokošolec.
7. Ivan Kralj, uradnik.
8. Dr. Valentin Rožič, profesor.
9. Franc Orehek, zasebni uradnik in posestnik.

Demokrati:

1. Dr. Milan Vidmar, vseuč. prof.
2. Josip Turk, posestnik.
3. Anton Likózar, nadučitelj.
4. Dr. Fran Tomišek, odvetnik.
5. Fran Kavčič, gostilničar in pos.

Zajedničarji:

1. Dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik.
2. Ivan Tavčar, uradnik agr. direkcije.
3. Anton Ferant, vrtnar.
4. Ferdo Podbevšek, železniški kovač.
5. Fran Bonač, tovarnar.
6. Karl Urbančič, poštni nadoficial.
7. Dr. Rado Kušej, vseučiliški prof.
8. Fran Rupnik, strojevodja v p.

Brnotov socialist:

1. Jože Ogrin, mizarški pomočnik.

Novemu občinskemu svetu želi ljubljansko volilstvo najbolje uspehe v prid ljubljanskemu prebivalstvu. Za župana namerava Zveza delovnega ljudstva izvoliti zopet s. dr. Ljudevita Periča.

Resna beseda po ljubljanskih volitvah.

„Zveza delovnega ljudstva“ je dosegla v Ljubljani sijajno zmago. Volitve se je udeležila Zveza v znamenju protesta proti kršitvi pravic občinskih volilcev, proti razpustu prejšnjega občinskega sveta in proti uvedbi krivičnega volilnega reda. Zveza si je pa sestavila socialen delovni program, ki ga je pričel izvajati že prejšnji občinski svet.

Ako bo volja in „milost“ režima hotela, bo novi občinski svet v kratkem prevzel posle ljubljanske občine. Zavedamo se pa prav dobro, da ni prijetno prevzemati veliko občin, ki nima denarja, ki nima mnogo lastnega imetja, na drugi strani pa zija iz vseh kotov mesta nujna potreba po ustanovitvi teh in onih naprav, ki bodo požrle milijone, pre-

den bodo znatno pospešile blagostanje občine v socialnem pogledu.

Volilcev nismo varali, varali nismo niti sebe, ker vemo, kako težko breme prevzame novi občinski svet zlasti zaradi tega, ker se minulih štirideset let ni delalo prav nič na to, da bi bila občina danes imovita. Te grehe bo moral novi občinski svet popravljati z žrtvami, vendar pa v zavesti, da žrtvuje in dela zase, za izboljšanje socialnega položaja v občini. Nasprotniki bodo kričali, očitali, toda mi, ki smo šli v boj z zavestjo in s poštenjem v srcu, bomo delali v občinskem svetu z razumom in z odkrito požrtvovalnostjo ter obenem v prepričanju, da bodo naše delo prav razumeli in podpirali tudi ljubljanski volilci, katerim smo odgo-

vorni in jim bomo podajali račune o svojem delu. Nikdar ne smemo pozabiti, da bo delo v novem občinskem svetu spojeno z velikim samozatajevanjem in požrtvovalnostjo občinskega sveta in volilcev, v zavesti, da žanjemo sadove v najkrajšem času, če bomo dosledno in sistematično delali zdravo občinsko politiko.

Povsem jasno je, da se mora novi občinski svet z vso konsekvenco zavedati, da je z zmago v občinski svet prevzelo delovno ljudstvo obenem soodgovornost za gospodar-

stvo v občini in moralno dolžnost, da podpira izvoljeni občinski svet, enako pa je tudi dolžnost občinskega sveta, da usmerja svojo občinsko politiko po skupnem interesu volilcev.

Novi občinski svet prestopi prag mestne zbornice z najidealnejšimi načrti, ki jih bo skušal čimprej realizirati, zanašajoč se na zaupanje, ki so mu ga volilci izkazali na dan volitve v ljubljanski občinski svet na tako sijajen način.

Komunalna politika.

Komunalna politika je jako važno vprašanje v delavskem gibanju, ki smo pri nas še jako malo razpravljali o njem, ker ni bilo do najnovejšega časa prave dejanske potrebe. Šele po vojni so socialisti zavzeli v nekaterih občinah vplivnejšo moč. Upoštevati je pa treba pri tem, da so naši občinski odborniki večinoma novinci, ki se morajo šele poglobiti v občinsko upravo, obenem pa se nahajajo skoro vse občine v silno slabem gospodarskem položaju. Marsikaj bi se bilo pred vojno dalo izvesti ob majhnem riziku, majhnih žrtvah, kar danes velja milijone, ki bolj občutno zadevajo prebivalstvo, ker so danes življenjske, oziroma plačilne razmere mnogo neugodnejše, kakor pred vojno.

Komunalna politika mora v prvi vrsti stremeti za tem, da je občina sama čim vzorneje upravljana ter da združi v svojih rokah čimveč onih gospodarskih panog, ki olajšujejo socialni položaj bednejšega prebivalstva.

Na Angleškem, deloma tudi v Nemčiji imajo že take vzorne občine.

Načrt, ki ga je razvil prejšnji razpuščen ljubljanski občinski svet, je že imel nekaj takih vprašanj v svojem programu. Med temi zahtevami so bile zlasti mesnica, hladilnica, javna kuhinja, preskrba siromakov, zgraditev elektrarne na vodno silo, zidanje stanovanjskih hiš, razširjenje električne železnice, preskrba prebivalstva z najpotrebnejšimi živili in kurivom itd. To so socialne zadeve, ki bi omogočile razvoj mesta. Od zdravega razvoja komunalne politike je pa tudi zavisen razvoj industrije in obrti, ki je zlasti predpogoj za bodočnost Ljubljane.

V tem oziru je ljubljanska občina storila premalo. Vse, kar se je izvedlo v področju občine, se je izvedlo v tako malenkostnem obsegu, da niti za deset let ni zadoščalo. Imamo elektrarno, od katere že več let niti luči ne moreš dobiti, čeprav se Ljubljana v dvajsetih letih ni tako silno povečala. Isto velja tudi za druga mestna podjetja.

Občinska gospodarska politika mora urejevati svoje načrte in probleme za bodočnost, računati mora z razvojem ter se potruditi, da s svojim koristnim delom ustvari ugodne predpogoje za razvoj.

Že zgoraj smo omenili, da je za Ljubljano eno najpotrebnejših predpogojev industrializacija mesta in okolice. Trgovina se v Ljubljani, ker smo potisnjeni v kot države, ne bo mogla razvijati, dežela sama je povprečno pasivna, zaradi tega je neobhodno potrebno, da ustvarja naš kot Slovenije drugačna dobra, ki odtehtajo pasivnost in to more biti le industrija.

V gospodarskem pogledu bo tvorila torej bodoča Ljubljana važno središče in oporišče za razvoj nadaljnjih gospodarskih virov za vso bližnjo okolico.

Novi občinski svet bo torej imel težko, važno, a v primeri z delovanjem prejšnjega občinskega sveta naravnost zgodovinsko misijo na polju socialnogospodarske politike, h kateri silijo nove povojne politične razmere vso Slovenijo.

Večinoma novi možje pridejo v občinsko upravo, toda volilci so jim zaupali, pooblastili so jih, da izvrše misijo, ki je težka, a hvaležna.

Stanovanjsko vprašanje v Ljubljani.

Stanovanjsko bedo ne čutijo vsi prebivalci v Ljubljani. Eni je sploh ne poznajo, eni stanujejo v pretesnih prostorih, eni v kletih, v surovih podstrešjih, barakah, v vagonih, mnogo pa jih mora stanovati daleč zunaj mesta in mnogo jih je, ki imajo rodbine v drugih krajih, dočim imajo službo v Ljubljani.

Do osem sto je takih rodbin, ki bi nujno potrebovale stanovanje sploh ali pa vsaj primerno stanova-

nje, toda javnost prehaja preko vse te grozovite bede flegmatično na dnevni red. Stanovanj ni. In kdo naj jih preskrbi?

V prvi vrsti sta tu dva glavna faktorja, ki bi jima morala biti stanovanjska beda na brigi. Ta sta država in občina.

Kapitalisti sedaj silno neradi zidajo hiše, ker se ne obrestujejo. Po stanovanjskem zakonu se sme sicer za stanovanja v novih hišah računati

svoje kandidate samo po mestih ter je dobila l. 1905 glasov 2608; 1906 glasov 3133 in l. 1908 glasov 3043, in si priborila l. 1905 dva mandata (v Belgradu in Pirotu), a l. 1906 in 1908 po enega (obakrat v Kragujevcu). L. 1912 je pa postavila stranka svoje kandidate še v 6 okrožjih in si priborila skupno 29.037 glasov (4250 v mestih in 24.787 v okrožjih ter dva mandata (v požarevačkem in podrinskem okrožju).

Te lepe uspehe so prinesle stranki zlasti njene kmetiške organizacije, ki jih je začela stranka snovati okrog l. 1910 in so šteje že l. 1911 okroglo 2300 članov. To naraščanje strankinih organizacij, še bolj pa veliko število volilnih glasov po kmetih je pa postalo strankinim voditeljem in mestnemu proletarijatu kmalu prav neprijetno, kajti, videli so namreč, da žanje stranka po kmetih uspehe le zato, ker je trenutno najekstremnejša, da bi ji pa odtegnila te glasove jutri tudi katerakoli druga radikalna in opozicijska stranka. Zavedali so se, da ima kmetiško ljudstvo zaenkrat vendar še mnogo drugih in drugačnih interesov kot pa proletarijat, zato bi se utegnili v svoji veliki premoči to nekega dne enostavno polastiti stranke in jo obrniti v popolnoma druge smeri. Glede na to je odredila stranka deželskim organizacijam izdatno manjši vpliv na stranko ter skušala paralelizirati naraščanje kmetiških glasov posebno z intenzivnim propagandnim in organizatoričnim delom po izrazitejših industrijskih

ozemljih, kakor n. pr. v timoškem rudarskem bazenu.

Izdatno manjši so bili vsled nedemokratičnega volivnega reda strankini uspehi pri občinskih volitvah, ki se jih je stranka udeležila prvič l. 1910 in si priborila komaj 2849 glasov (v Belgradu 1386, Kragujevcu 427, Leskovcu 406, Nišu 360 itd.). Glede na komunalno politiko je sprejel strankin kongres resolucijo, da mora biti tudi ta predvsem načelna in služiti razrednemu boju ter varovati razredne interese proletarijata in revnega ljudstva sploh. Kot najvažnejše točke svojega konkretnega programa smatra stranka:

1. Splošno, enako, direktno in tajno volilno pravico vsega prebivalstva občine po proporcionalnem sistemu.
2. Popolno avtonomijo občine, ki ne sme biti več nekaka veja državne uprave, temveč se mora pečati zgolj s komunalnimi nalogami.
3. Ukinitev vseh posrednih davkov, ki žulijo siromašno prebivalstvo. Občinski izdatki naj se krijejo predvsem iz progresivnega davka na dohodke, imetje in privatno rento ter iz dohodkov komunalnih podjetij.
4. Brezplačno uporabo vseh zdravstvenih, šolskih in prosvetnih ustanov.
5. Občinsko skrb za ljudsko higijeno, zdravih in cenjenih stanovanj ter živil.
6. Glede na komunalno delavsko politiko se zahteva:

a) ustanovitev delavskega urada, ki naj zbira delavsko statistiko, daje informacije in daje občinski upravi iniciativo za njeno socialno politično delo;

b) uvrstitev klavzul o mezdi, delavnem času itd. v občinske pogodbe za različna dela in dobave, kakor tudi za podjetja, koncesionirana od občine;

c) uvedbo osemurnega delavnika, delavskih dopustov in zavarovanja za vse občinske delavce.

Žal, da vsled svoje šibke moči ni mogla izvesti stranka nobene teh zahtev. To je pa tudi popolnoma razumljivo, vsaj se je smatralo delavstvo v Srbiji še pred nekaj leti za manjvredno ljudstvo in neki visok državni dostojanstvenik je celo javno zapisal, da „delavci niso državljani.“ Z delavstvom se je ravnalo najbolj surovo; pretepali so jih po delavnicah in uradih ter jih gonili za vsak najmanjši prestopok križem domovine. Javne oblasti so jemale v varstvo vedno le delodajalce, nikdar pa ne delavcev. V takih razmerah je morala ostati stranka seveda stalno na braniku najprimitivnejših delavskih pravic, a še prav posebno živahno gibanje je započela proti vedno bolj naraščajoči draginji, proti krivičnemu davčnemu sistemu, ki je to draginjo še forsiral, za splošno in enako volilno pravico ter za nujne politične in socialne reforme.

(Dalje prih.)

poljubna stanarina. Toda kljub temu se gradba stanovanjskih hiš ne more obrestovati dovolj, ker so stavbeni stroški razmeroma visoki, plače delavstva in uradništva pa v primeri z draginjo znatno prenizke. Povprečno, to lahko trdimo, so današnje plače do trideset odstotkov zaostale za onimi pred vojno. To nenaravno naraščanje draginje in nesorazmerno zaostajanje plač, je tisti primanjkljaj, ki poslabšuje življenjski položaj vseh delovnih slojev, kar se zlasti občuti tudi pri stanovanjskem vprašanju.

Občutno stanovanjsko bedo se pa ne da odpraviti čez noč. Pomisliti je treba, da se vsa vojna leta ni nič gradilo, sedaj po vojni pa so se gradile posamezne stavbe in še te večinoma ne izrecno v stanovanjske svrhe. Ako se hoče čimprej priti v okom temu zlu, ki povzroča tako mnogo socialnega gorja z ozirom na zdravje, moralo in druge družabne razmere, je treba pričeti z obsežnimi akcijami, ki gredo zlasti v dveh smereh. Najprej je treba poskrbeti za potreben kapital, snovati stavbene zadruge in izrabiti tudi delovno silo v prid rešitve stanovanjske bede.

Od države ne moremo pričakovati nobene finančne podpore v tem pogledu, čeprav bi država bila v prvi

vrsti poklicana, da pospešuje rešitev tega vprašanja. Zato se nam zdi, da je edini izhod ta, da se občine same lotijo akcije in jo uvedo, kolikor dopuščajo sredstva in kolikor bo prebivalstvo samo sodelovalo.

Občina mora najeti v ta namen večje posojilo, preskrbeti stavbnim zadrugam stavbišča in potrebni kredit, člani stavbnih zadrug se pa morajo med seboj podpirati z lastnim brezplačnim delom. S takim vzajemnim delom bi se stroški za stanovanjske hiše silno zmanjšali in amortizacija za občino ali pa za zadrugnika silno olajšala, ker bi s svojim delom zadrugniki že poravnali domala tretjino gradbenih stroškov.

Z ozirom na to, da je ljubljanska občina zadolžena, bi občina morala uvesti za najnujnejšo potrebo poseben amortizacijski sklad za odpravo stanovanjske bede. Na tak način bi se v Ljubljani v treh ali štirih letih zmanjšala stanovanjska beda na minimum.

Ni ta iniciativa nova, ni predlog izviren, toda potrebno se nam je zdelo, da izpregovorimo o njem nekaj besed z namenom, da ga novi občinski svet unoštevja, če ne bo zasnoval še boljših načrtov.

Pašič je podal demisijo.

Pašič je rabil dolgo časa, preden se je odločil za demisijo. Študiral in tuhtal je korigiral vlado, končno je pa le predložil odstop vlade kralju z izrečno željo, da se narodna skupščina odgodi do 15. t. m., da se potem razpusti, vlada (Pašič in Pribičević) pa pooblasti, da izvede nove volitve. Kralj je demisijo sprejel, ni se pa še odločil o tem, kaj bo z narodno skupščino in kaj naj se ukrene glede vlade. Pašič torej ni niti čakal, da bi prišli hrvaški blokaši v Belgrad, ki se že tudi kujajo, češ, da ni še ugoden trenutek. Zlasti je Radič oni, ki se obotavlja pričeti z aktivnim delom v narodni skupščini. Med zajedničarji je Radičev odpor zbudil nejevoljo, kar bo nadaljno akcijo zagrebških kongresarjev nedvomno silno oslabilo. Zagrebška „Slobodna Tribuna“ se naravnost huduje nad Radičem ter ga dolži intrig v zajednici.

Pašiču je vse to po godu. Blokaši se pogajajo z Davidovičem in Protičem, ki enako očitata blokadem, da so krivi, da se levo krilo demokratov ni okrepilo, ker sabotirajo delo v narodni skupščini. Po vseh teh dogodkih lahko trdimo, da je sicer režim v krizi, da so demokrati postali neljubi zavezniki radikalcev, ki so na račun demokratskega ugleda uganjali ves čas koalicije svoje orgije, da pa z demisijo vlade radikalc, ki so glavni krivci režima, ne bodo utrpeli politično prav nobene škode.

Osemurni delavnik odpravljen.

Vlada v demisiji je bila prava protisocialna vlada. Zadnji čin ministra za socialno politiko je bila odprava osemurnega delavnika. To junštvo je dr. Žerjav še spravil pod streho, potem pa je prišel Pašič in podal demisijo.

Dr. Žerjav je uvedel devet in deseturni delavnik. Žerjav je napravil to jako premeteno. Naredba določa, da se v vsakem obratu lahko vrši na dva ali tri mesece tajno glasovanje, na katerem delavci sami odločijo o delovnem času. Kaj pomeni ta določba, ve vsak delavec, ki pozna praktike delodajalcev in ki zna presojati, kakšne posledice utegne imeti tako glasovanje. Premajhni zaslužki, preteča brezposelnost in tudi strahopetnost neorganiziranih delavcev lahko zavede cele komplekse večjih industrij do tega, da se podaljša v industriji delavnik, ne da bi se plače zvišale ali zvišavale. Na tak način prisili konkurenčna industrija vsa drugo industrijo, da na umeten način podaljšuje delovni čas obenem pa znižuje polagoma plače ter postavlja vedno več delavcev na cesto. Kaj pomenijo posledice za delavstvo je jasno.

Radikalcev vsa opozicija v državi ne ogroža; to mora čutiti vsakdo, ki zasleduje politični razvoj v tej državi.

Pašič se tega prav dobro zaveda. Zaraditega še ne misli nastopiti političnih počitnic, tudi tedaj ne, če bi se začasno moral umakniti iz „taktičnih razlogov“ temu ali onemu političnemu prijatelju, kar pa po sedanjem razpoloženju absolutno ni pričakovati.

Kdaj bodo sestavili novo vlado, je danes še uganka. In če jo bodo sestavljali, bodo pri sestavi v prvi vrsti sodelovali radikalc, ki se bodo koalirali tudi z najbolj nasprotnimi strankami, če bo treba.

Sedanji režim je teroriziral, je kršil ustavo, je preganjal delavstvo, oropal delavstvo nešteti pridobljeni pravic, dasi je vedno naglašal svojo naprednost in socialno čutečnost, nova vlada pa bo vsekakor na zunan umerjenejša, spravljivejša, toda v jedru še reakcionarnejša kakor je bila ta. To prognozo zapišemo, ne da bi vedeli, kako se konstelacija v Belgradu razvije, vendar z zavestjo, ker, če je bil režim „napredne“ vlade, režim politično izobraženih in izkušenih ljudi tak, kakršnega bi niti ne pričakovali v srednjem veku, je prav gotovo, da mora slediti temu režimu reakcija, ki ne bo pospeševala napredka, in sicer daljša reakcija.

Počakajmo, da pove Pašič svoje mnenje!

Zakonodaja o osemurnem delovniku je mednarodni dogovor. Vse države, ki so v narodni zvezi, so obvezane uvesti osemurni delavnik, a naša vlada, naš minister za socialno politiko, ki so ga bila vedno polna usta socialne pravičnosti, pa je, ne da bi zaslišal delavske organizacije ali samo delavske zbornice, kratkotalo prečrtal zakon o osemurnem delovniku in zavratno izdal novo reakcionarno naredbo, ki z enako zavratno metodo odpravlja priborjeni in do sedaj veljavni osemurni delovnik.

Minister Žerjav je bil konsekventen edino v tem, da je poslabševal socialno zakonodajo, podpiral vse ono, kar je bilo naperjeno proti delovnim slojem v državi, na drugi strani pa obljuboval v tistem hipu zlate gradove, ko je izvrševal največje nesocialne čine.

Kaj pravi delavstvo k temu drznemu koraku „ministra za socialno politiko“?

Tu bodo pač zopet morale dati primeren odgovor delavske organizacije. One organizacije, ki hočejo delati za socializem. Od onih, ki samo „čistijo“, gobezdajo brez načel,

tega ne moremo pričakovati, pač pa se morajo vse razredno zavedne organizacije strniti ter zavrniti ta atentat v svojem področju na najenergičnejši način, zakaj, če bi imeli v naši državi še tako reakcionaren

režim, bi se take neobzirnosti ne bil poslužil.

In ti ljudje trobijo v svet, da so socialni, napredni!

Smešni in zlobni so!

Intervencija pri železniškem ministru.

V zmislu sklepa državne konference železničarjev z dne 5. novembra v Zagrebu, sta intervenirala sodrug poslanec Kopač in tajnik Saveza Krekič pri železniškem ministru v sledečih zadevah tikočih se celokupnega železniškega osobja.

Prva in glavna zahteva je bila priznanje organizacije.

Dalje:

a) da se ukine pet razredov draginjskih doklad in mesto njih uvede samo dva draginjska razreda;

b) da se razširi stanarina, ki velja na teritoriju bivše Srbije in Črne Gore za železničarje na celo državo z naknadno veljavo;

c) da se železničarjem odtegujejo le oni odbitki, ki so po obstoječih zakonih predpisani ostalim delavcem v državi; zatoraj se naj ukine naredba, po kateri se ustavijo draginjske doklade onim železničarjem, ki plačujejo 5 ali 10 Din zemljarine;

d) družinske doklade za delavce se naj zvišajo od 3 na 5 Din dnevno, to je zednačenje z dokladami imenovanega osobja;

e) delavske kategorije se ima na novo porazdeliti v „lahke“ in „težke“ delavce, ker se godi progovnim delavcem velika krivica s tem, da se jih je uvrstilo v kategorijo „lahkih“ delavcev;

f) v zmislu zakona o zaščiti delavstva naj se regulira delovni čas vsega delavstva. Iztotako naj se primerno plača čezurno in nočno delo;

g) sporazumno z osobjem naj se regulira urnina in kilometrina. Ta bi se po mnenju konference lahko regulirala potom naredbe brevi manu, ne da bi sklepala o tem zakonodavni odbor in Narodna skupščina. Ako bi se to izvedlo, uverilo bi se osobje o dobri volji ministarstva.

Poleg navedenih zahtev je nujna potreba:

a) hitra podelitev službene obleke, ali pa naj se izplača pavšal, da si more osobje kupiti obleko za zimo;

b) nujna rešitev žel. stanovanj. Rešitev tega vprašanja je strašno zanemarjena.

POLITIČNI PREGLED.

Pašič je podal demisijo kralju v ponedeljek dne 4. t. m. ob pol 12. uri. Demisija je bila sprejeta.

K vladni krizi. Zaradi vladne krize je najbolj prizadet znani Pribičević ter z njim njegov varovanec dr. Žerjav. Ako se razcepi demokratska stranka, gre večina z Davidovičem. Isto se utegne zgoditi z radikalc, če bi Pašič ne mogel sestaviti nove vlade, vendar s to razliko, da bi Protič potegnil s seboj domala vse radikalice, ki se dobro zavedajo, da v tem hipu, ko se razcepijo, izgube državnopolitične vajeti iz rok.

Demokrati in zajedničarji očita jo drug drugim krivdo na porazu. Tudi mi očitamo obema. Kriv je njihov režim, njihov terorizem, neljudska politika in nespamet, ker so mislili, da bo Ljubljana klečala pred njimi na kolenih, če ji groze in jo pitajo z obljubami, dejansko pa ropajo najprimitivnejše pravice.

Razkol v demokratski stranki postaja očitnejši. Pribičević in Davidovič se posvetujeta vsak s svojimi ožjimi somišljeniki. Da taka posvetovanja ne zblizujejo, je jasno.

Zbližanje med Jugoslavijo in Bulgarijo je splavalo po vodi. Stambolijski je izjavil ruskemu delegatu, da Bulgarija ne stopi v balkansko zvezo. Stambolijski je prišel v Belgrad zaradi turškega vprašanja, pa ni dobil povoljnega odgovora. — Sedaj bo zopet Bulgarija kriva. Kapitalisti imajo vedno svoje interese in svoje prepire. Stara pesem.

V zvezi z uradniško pragmatiko se ima železničarska pragmatika še v tej seziji predložiti v sklepanje Narodni skupščini. Pri projektu naj sodelujejo zastopniki žel. organizacij kakor je bilo to slučaj pri uradniški pragmatiki.

Minister si je pridržal rok 8 dni, da te zahteve prouči in potem diskutira s posl. s. Kopačem.

Po poteku tega roka je minister po daljši diskuziji s s. Kopačem pristal na sledeče točke:

Priznanje organizacije le v toliko, da ima ista pravico v imenu svojih članov predlagati ministru razne želje in pritožbe osobja. (Kadar bo organizacija žel. osobja močna, si bo pa sama izvojevala i to pravico!)

Odgovoril je na zahteve tako-le:

a) **Minister financije je pristal na 3 razrede draginjskih doklad.**

b) uvede se v službeno pragmatiko brez naknadnega izplačila;

c) v mesecu **avugustu** t. l. se je naredba uknila na vseh državnih železnicah.

d) po možnosti;

e) pristane na revizijo;

f) specialno delo se regulira s honorarji za imenovano osobje.

Ostale zahteve zgoraj se bo upoštevalo v službeni pragmatiki, ki jo bo minister predložil skupščini po sprejetju uradniške pragmatike, to pa iz razloga, da postavi železniško pragmatiko na osnovne principe uradniške pragmatike.

Osobju, ki ima pravico na službeno obleko, se ista porazdeli do Božiča 1922; onemu osobju pa, ki nima po obstoječih predpisih pravice do službene obleke pa jo vendar mora nositi v službi, se podeli podporo za nakup službene obleke od 860—1000 Din.

Sodrug železničarji — v Vašem interesu je, da si ojačate stanovsko organizacijo in da jo vsposobite za boj, ki Vam ne izostane, če hočete dobiti za pošteno delo, pošteno plačilo in človeka vredno življenje.

Kopač Josip,
narodni poslanec.

Ruski delegat dvori jugoslovan-skim delegatom na orientski konferenci. Senzačno vest, prinašajo listi. Ruski delegat Vorovski se je poklonil v Lausannu jugoslovan-ski delegaciji ter ji izjavil, da je žalostno, da ni bližjih stikov med obema državama. Vorovski je rekel, da je ruski narod dospel do demokracije, ki jo imajo Jugoslovani že zdavnaj. Čas je ugoden za zblizanje. Poročevalec pravi, da je bila to senzacija za London, Berlin in Pariz. — Nam se zdi stvar enostavna: Čudno je le, da je Belgrad toliko časa odlašal zblizanje ter da sedaj hodi okolo vprašanja kakor mačka okolo vrele kašve. Zdi se nam, da so v Belgradu uvideli, da balkanske države ne morejo prezreti velike Rusije ter pričenjajo sedaj šele tipati.

Dr. Bogumil Vošnjak, poslanik v Pragi se je vrnil na svoje mesto. Od kod so bile „zanesljive“ vesti o odpoklicu?

Bivši bulgarski ministri so zaprti v Šumli, kjer bodo ostali do konca procesa.

Predsednik avstrijske republike je ratificiral ženevsko pogodbo glede sanacije Avstrije.

Nemčiji preti polom. V Nemčiji rapidno pada vrednost marke. Obveznosti Nemčije so narasle že na 800 milijard mark, tako, da je popolnoma izključeno, da bi jim zadostila. Spričo tega položaja se posvetujeta Francija in Belgija, da v varstvo svojih zahtevkov zasedeta rursko ozemlje, kjer so veliki premogovniki in

industrija. V svrhu rešitve tega vprašanja skličejo v London konferenco, ki se je udeležijo tudi Mussolini.

Orientska konferenca v Lausanu zboruje in se prepira o morskih ožinah. V tem vprašanju hoče baje

posredovati tudi Amerika. Tam se posvetujejo in pripravljajo za medvedovo kožo, v Traciji in Mali Aziji se pa nadaljujejo pokolji in poboji. Diplomacija je star grešnik, ki se še ne bo kmalu poboljšal.

kalna vlada zavrnila samolastno njegovo pomiloščenje, sedaj je pa pomiloščen in sicer na dvajset let ječe. Seveda taka pomilostitev ne pomeni ne za Keroševiča ne za delavstvo mnogo.

Dr. Žerjaj valutno pada. Te dni se je minister odpeljal v Belgrad, a ga ni nihče spremljal do salonskega voza. To se doslej še nikdar ni zgodilo.

Ljubljanskemu delovnemu ljudstvu!

Volja širokih množic delovne Ljubljane je dne 3. decembra priborila veličastno zmago „Zvezi Delovnega ljudstva“. Okolo štiri tisoč zavodnih volilcev je odobrilo komunalni program in enotno fronto delovnega ljudstva. Na zaupanje volilcev bomo izvoljeni odborniki „Zveze delovnega ljudstva“ odgovorili s tem, da se bomo zvesto držali dane besede in z vso vnemo izvajali določeni komunalni program. Pri tem delu za koristi delovnega sloja se bomo vedno naslanjali na aktivno podporo in sodelovanje širokih množic delovnega ljudstva, ki edino more z močnim enotnim nastopom potom svojih organizacij zagotoviti uspešno delo izvoljenih zastopnikov.

Zoper vsak poizkus ponovnega nasilja nad izvoljenim občinskim svetom ali nad njegovimi posameznimi člani, bomo apelirali na Vas, da vsak tak poizkus zavrnemo in tako odločno kot dne 3. decembra in v še večjem številu manifestirate svojo neomajno voljo, da mora na ljubljanskem magistratu vladati za vse čase delovno ljudstvo, ne pa katerakoli kapitalistična klika.

Naprej za izvedbo komunalnega programa „Z. D. L.“!

Naprej v boj proti nasilju in kapitalističnemu izkoriščanju!

Živela enotna fronta delovnega ljudstva!

V Ljubljani, 5. dec. 1922.

Zveza Delovnega Ljudstva.

Iz stranke.

Sodrugom volilcem in prijateljem. Krajevna organizacija SSJ v Ljubljani se vljudno zahvaljuje vsem volilcem, ki so pri zadnjih občinskih volitvah pokazali s svojim glasovanjem razredno zavest in najodločnejši protest proti krivicam in nasilju s pozivom, da se oklenejo svoje organizacije, ki hoče tudi v bodoče najodločnejše zastopati interese proletarijata. V Ljubljani, 6. dec. 1922. — Odbor.

Kultura.

Druga delavska predstava v dramskem gledališču bo v soboto 9. decembra, in sicer se vprizori Čapkova drama R. U. R. Predprodaža vstopnic je vsak dan od 8. do 12. in od 3. do 7. zvečer v tajništvu „Svobode“ v Židovski ul. 1, I. nadstr., v Delavskem domu na Turjaškem trgu in v Strokovni komisiji v Šelenburgovi ul. 1, II. nadstr. Cene vstopnic so polovične. Vse delavstvo opozarjamo, da si pravočasno preskrbi vstopnice samo ali potom svojih zastopnikov.

Odgovorni urednik Franc Gogala. — Izdajatelj in lastnik: Konzorcij „Zarje“. — Tiska tiskarna J. Blasnika nasledniki.

Kar je res, je res!

Testenine

„PEKATETE“

so tako okusne in tečne, da so splošno hvaljene.

Zahtevajte jih pri trgovcih!

DNEVNE VESTI.

Pred pogrebom. V starorimskem mestu Anome sta ležala dva bolnika na operacijski mizi. Življenje obeh je viselo na tehtnici. Eden je bil pristaš patricijev, drugi preprost plebej; oba sta pa uživala zaradi svojih načel primeren ugled. Patriciji so se v veliki svoji škodljivosti veselili, da podleže plebejec ter so v zasmeh pripravljali veliko pogrebno slavnost. Stesali so krsto, jo črno popleskali ter odličili z rdeče poslikanimi mrtvaškimi glavami. Pripravili so tri pisane godbe z velikim bobnom, ki bi razbijal in naznanjal zatiranemu prebivalstvu mesta Anome, da je operaciji podlegel plebejec, ki se je hotel meriti z rodom patricijev, dasi ni vreden, da bi jim odvezal jermene pri čevljih. Vse priprave so se vršile silno tajno in zaupno; nihče razen treh vodilnih patricijev in treh oprod ni vedel za nakano. Ni se pa še popolnoma stemnilo, ko pride telegram iz rimske bolnice, da je plebejec sijajno prestal operacijo, da pa patricij leži v težki agoniji, ter nihče ne ve, ali bo mogoče rešiti njegovo življenje ali ne. Od strahu so popadali možje okolo krste po tleh in svoji mehki patricijski častihlepnosti točili bridke solze. S solzami v očeh so se ozirali po krsti in mrtvaških glavah, ki so v tem hipu dobile pravo zeleno kuščarjevo barvo. Premišljevali so, kako je to mogoče, nazadnje pa vzkliknili: Mora že tako biti. Pogrebno slavnost so pa opustili čeprav bi bila jako na mestu; tembolj so pa čutili bol v svojem srcu zaradi užaljene svoje časti.

„Naprej“ bo čistil naprej. Tako je povedal in mi pravimo: prav ima. V „Napreju“ se je oglasil tudi poslanec s. dr. Korun. Oglasil se je takrat in tako, ko in kakor ni bilo umestno. Več važnejših trenutkov je bilo, ko bi bil lahko napisal fulminantne članke proti režimu v Belgradu in v Ljubljani, a tega ni storil. Oglasil se je sedaj, ko je „Naprej“ pisaril ostudno, nepošteno, denunciansko in lažljivo, ne da bi krivice popravil. Trivialni boj, ki ga vodi Brnotov „Naprej“ je tak, da bi v resni organizaciji ne smel trajati niti štirindvajset ur. In poslanec, ki ga je izvolilo pošteno delavstvo, se postavi na njegov stran in brani — to trivialnost, pomešano z nepoštenim bojem zavijanja, potvarjanja resnice in obrekljivega osebnega blatenja. S dr. Perič je imel prav, ko je izjavil na lažnjive in žaljive vesti o njem v „Napreju“, da mu je vseeno, če ga tak človek izključi, ker on hoče delati pošteno in z delovnim ljudstvom. To smo morali povedati v obrambo poštenja in časti ljubljanskega delavstva in njegovih zastopnikov kakor tudi volilcev.

Ljubljanski občinski svet se mora sestati osem dni po končanem volilnem postopku. Rok za pritožbe je osem dni in ako se kdo pritoži, je volilno postopanje končano šele z rešitvijo ugovora. Zajedničarji imajo torej še priliko, da ovirajo delo v občinskem svetu. Menimo pa, da je to prav zadnja prilika.

Ljubljanske volitve v občinski svet so jasno dokazale, da se proti volji naroda vlada pač nekaj časa, ne pa trajno. Če pomislimo na razpust občinskega sveta, na izpremembo volilnega reda za mesto Ljubljana, dobimo nehote vtisk, da so bili ti koraki režimovcev nasilje, krivično nasilje, ki ga niti reprezentanti režima niso mogli opravičiti s stvarnimi razlogi. Ta dejstva so vendar tako očividni razlog, da bi se morali čuditi hladnokrvnosti ljubljanskega volilstva, če ne bi reagiralo z odporom. Volilni rezultat je jasno pokazal, da se v ustavni občini brez občanov ne da vladati. Volilni rezultat je pa tudi dokazal, kako si tirani sami spletajo bič, s katerim so končno tepeni. V Zagrebu in Belgradu so z napetostjo

pričakovali izida ljubljanskih občinskih volitev ter so bili zlasti demokrati in radikalci naravnost razočarani nad njim.

Koliko glasov so dobile stranke v Zvezi delovnega ljudstva pripoveduje „Slovenski Narod“. Za nas pa zadostuje konstatacija, da je dobila „Zveza“ nad en tisoč glasov več, kakor zajedničarji. Kadar bodo demokrati uvedli zopet splošno enako volilno pravico s proporcijom, takrat bodo pa lahko šteli tudi naše glasove, po sedanjem volilnem redu jih pa štejemo samo mi. Za nas to zadostuje.

„Galgenhumor“. Po katastrofalnem porazu Bernotovcev pri nedeljskih volitvah je vzkliknil njegov „Naprej“: **Še bomo čistili!** Pa naj še kdo reče, da nimamo več humoristov...

Narodnjaki. Kot član upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke je vstopil Viktor Von der Lippe, ravnatelj na Dunaju, pristni germanski proletarec, ki se bo objemal in ljubimkal za slovenske pare s pristnim slovenskim proletarcem dr. Trillerjem. Da, da, pri denarju neha slovensko navdušenje naših kapitalistov, le za delavca naj velja večno slovenska vzajemnost. Kaj pravijo k temu narodni socialisti, zavezniki Ljubljanske kreditne banke.

Značilno. V upravnem svetu Strojilne lesne in kemične industrije v Polzeli se bratsko objemajo naslednji kapitalisti: dr. Josip Ažman, slovenski narodnjak in odvetnik v Ljubljani; dr. Viktor Murnik, načelnik Jugoslovenskega Sokolskega Saveza ter tajnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani, inženjer dr. Siegfried Wildi, velik prijatelj delavstva, Nemeč ter tvorničar v Polzeli. Hans Wildi, nemški nacijonalec ter veleindustrialec v Gradcu. — Če so vsi štirje somišljeniki „Jugoslovske zajednice“, ne vemo; najbrže pa so prijatelji narodnih socijev.

Presiti so! Neki trgovec v Šiški (ime na razpolago) je v pondeljek po občinskih volitvah neki stranki, na vprašanje, če ima mast na prodaj, zabrusil v obraz: Ni nič masti, pojdite jo v drugo škrinjico iskat. Kakor se vidi, ima gospod že dovolj polno bismo, katero si je napolnil z groši delavske Šiške in postaja objesten, toda ako se še spozabi, bomo sporočili delavstvu Šiške njegovo ime in takrat mu bo mast še ostajala, na trebuhu pa do dobra izplahnila.

Rudar Keroševič, ki je bil obsojen na smrt, ter je demokratskoradi-

Krajevna organizacija S. S. J. v Ljubljani, naznanja, da je nenadoma preminul nje starosta s.

Karl Kordelič

v sredo dne 6. t. m. dopoldne. Pogreb bo v petek ob pol 4. uri z Rimske ceste št. 5.

Pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, dne 6. decembra 1922.

Odbor.

Objava.

Zadružna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani

naznanja, da posluje od

4. decembra 1922 dalje

v lastni palači

na Miklošičevi cesti 10

(vis à vis hotela „Union“)

Telefonska številka je do nadaljnjega samo 57.